

tako je moje prepričanje in tako hočem nastopati!

Kar zahtevamo, to je označeno v številkah našega lista in v našem programu. Vkljub temu naj ponovljamo glavne naše zahteve. Le-te so:

1. Glavna stvar je gospodarsko delo. Mi smo nasprotniki vsakogar, ki hoče siliti v ospredje malenkostno politiko, ki se briga le za napise in pečate, ki pa zanemara gospodarsko delo. Kmetje, le vkup, le vkup, — tako pravimo tudi mi! Ali ne vkup, da ohranite nadvlado klerikalstva, temveč vkup, da zboljšate z delom svoje gospodarsko stanje!

2. Hudodelstvo je, ako se vlačí politiko na gospodarsko polje. V politiki poznamo naprednjake in nazadnjake, narodnjake in socialiste, te in one, ali v gospodarstvu poznamo le kmete s kmetскими interesi, obrtnike in delavce z obrtnískimi ter delavskimi interesi. Kadar vpijemo otrok: oče, daj mikruha, — takrat mi ne morem zamašiti lačna usta z besedo: „Hej Slovani“ ali „Naprej zastava Slave...“ Zato je hudodelstvo, ako vpijejo prvaki „svoji k svojim“. Politika na levo, — gospodarstvo pa na desno!

3. Neosnovano in škodljivo je sovraštvó proti Nemcu. Ali se naj mlado drevesce naslanja na slamo? Ali naj iščejo Slovenci pomoči pri Čulufakrih? Ne, — Nemec nam je najbližji in na Nemca se moramo opirati, ako hočemo pridobiti malo večji košček kruha. Zato: urednišči nemške šole, učite se nemščine, — živimo z Nemci v prijateljstvu in zmaga bode naša!

4. Kmet pa je temelj družbe. Stvarnik kruha si, ti revni kmet in vkljub temu si bil doslej le tovarna živina za izsesalce ljudstva! Mi pa pravimo: Kmet, voli kmeta! Le kdor je v potu svojega obraza delal, le ta razume delo! Kmet, voli le kmeta, kajti vse drugo je nič!

To bi bilo glavno, kar hočemo povedati!

*

Odločilna ura bije! Hofrati, kaplani, profesorji nastopajo in mažejo med okoli kmetских ast... Ali mi svarimo: Kmet, obrtnik, delavec, — ura odločitve bijel! Kakor si bodeš postljal, tako bodeš tudi spal! In povemo ti, v bogo ljudstvo, povemo ti v obraz: samo si krivo, ako si suženj lakote, ker se ne ubraniš klerikalnih in prvaških mrčesov!

Mi pa stopamo z veselím upanjem v boj! Morda zmagajo nekateri naših kandidatov. In ako bi nobeni naprednjak ne zmagal, se tudi ne bodemo jokali. Časi bodo prihajali, da požene ljudstvo z mokro cunjó vse svoje izsesalce!

Kdor hoče pokazati, da je nasprotnik izkoriščanja, zatiranja, izrabljanja prižnice in vere, — ta bode volil za nas! Eden za družega, ljudstvo za nas! Eden za družega, ljudstvo! In po volitvah bomo nadaljevali svoje delo!

Živeli naprednjaki!

Strankarsko vodstvo
„Napredne zveze“.

Počasi se je tudi pek skobacal iz toplega gnezda in prišel v sobo. Zagledavši lepe struce, ga je streslo, kakor bi bila šla smrt mimo njega. Za božjo voljo, pa vse so tako velike! Zdaj se je začela komedija. Fant je klical vse svetnike za pričo, da ni napravil nobene struce za muho težje, kot je bila mojstrova na vagi.

»Sem s tisto, ki sem jo jaz naredil in na vago djal!« dere se Kolar. »Vidiš ničvrednež, kako je ta mična, a kako bunkaste so vse, katere si ti napravil!

»Prosim, gospod mojster, pa jih vagajal! Vagajva jih!«

»In ko jih res vagata, mrmral je pek: »Res so enako težke. Kakšen zlodej je le imel tu svoje kremplje vmes?«

Potem je stisnil struco, ki je bila na vagi in — našel štirikrajcarček v njej.

Pogledal ga je od vseh strani. »Ti«, rekel je jezno in se obrnil proti meni, »ta lumparija je od tebe! Štirikrajcarček z zarezó na robu.«

»Tako, moj štirikrajcarček je na robu zarezan? Kako pa veš to?«

»Tu! Tu ga imaš!« se je zadril in potegnil možnjo iz aržeta, »tu imaš goldinar! Dam ti ga zastonj! Zaradi njega še ne bodem šel beracit!«

In vrgl mi je goldinar pod nogo, da je, glasno zveketajoč, odskočil pod klop. Vesel sem ga pobral ter ga popoludne pri ofru dal za uboge. Upam da je bil deležen vsaj nekaj tistega blagoslova, kakor pekov štirikrajcarček.

Politični pregled.

Novi poljski kanoni. Zdaj je rešeno vprašanje naših novih kanonov, o katerih se je toliko prepiralo. S starimi kanonami se je zamoglo v minuti k večjem 4 do 6 krat ustreliti; z novimi pa se bode streljalo 19—21 krat v minuti. Kaliber nove kanone je 8 cm; strelja nadalje 6100 m. oz. 6800 m (Aufschlagzünder). Kanone imamo zdaj, hvala Bogu! Kmalu pride gospod minister in bode zahteval za te kanone konjev in moštva.

Stajerska postava o varstvu planin (Alpen-schutz), ki jo je sklenil deželni zbor, obsega sledeče točke: 1. Na temelju zemljiško davčnega zapisnika obstoječe planine (alpe) se morajo obdržati kot take. Prepovedano je, odtegniti alpe planinskemu gospodarstvu, predrugačiti planinsko zemljišče, sploh vsako nastopanje, ki bi škodovalo bodočnosti planinskega gospodarstva. — 2. Le v to svrhu postavljena komisija sme to izjemoma dovoliti. — 3. V vsakem sodnijskem okraju se uredniški posebni tozadnevni osek. — 4. Pri vsaki politični oblasti se naloži planinsko knjigo. — 5. Deželni odbor imenuje planinske nadzornike. — 6. Prestopki te postave se; kaznujejo z globó do 1000 K. Globe se porabi za planinsko gospodarstvo.

Novi obrtni red. Z ozirom nato, da imamo mnogo somišljenikov med obrtniki, podati nam je glavne točke obrtnega reda. Omenimo naprej, da ta postava ni veliko vredna. Postava razločuje med rokodelskimi in koncesioniranimi podjetji. Vstop v rokodelsko obrt zahteva dokaz sposobnosti. V trgovstvu se zahteva dokaz sposobnosti le pri trgovini s kolonialnim, špicerijskim in materijalnim blagom ter pri mešanih trgovinah. Obstoječih trgovin in obrti se to ne tiče. Obrtnik v tem zmislu postane lahko, kdor se je pečal vsaj 5 let z obrtom. Pri trgovskih družbah mora vsaj en član imeti dokaz sposobnosti. Pri konfekcijski industriji velja prepoved vzeti mero. Tadi ne smejo konfekcijonerji obleke in čevljev popravljati. Učenec mora imeti spričevalo, pri rokodelcih tudi učno izkušnjo. Organizacija obrtnikov je po novi postavi veliko olajšana.

Protí zlorabi prižnice. Preteklo nedeljo je v Roznavi na Moravskem zapustilo okroglo 200 vernih kmetov odnotno farno cerkev in to v hipu, ko je pričel župnik na prižnici govoriti o volitvah. Tako so se uprli kmetje politiziranju v cerkvi. V raznih drugih krajih so to posnemali. Ravno tako so zapustili na velikonočnih praznikih kmetje iz občin Svabence, Račic in Arved cerkev. V Svabenci so šli kmetje na pokopališče. Župnik je šel za njimi in jih vprašal, zakaj so to storili. Neki kmet mu je dejal: »V cerkvi se nam govori o politiki, to pa imamo lahko doma. Ako naj žujemo politiko, gremo v gostilno, ali pa ostanemo doma«. Res pametne besede! Kaj, ko bi tudi štajersko-koroški kmetje pričeli odločno borbo proti politični gonji v cerkvi?!

Duhovniki med seboj. Lani je izjavil nadškof v Pragi, da ne more vzeti na znanje obstoj deželne zveze malih čeških duhovnikov. Povedali smo svoj čas, da imajo ti češki duhovni društvo, v katerem se podučuje vse drugo kakor krščansko pokorščino. Zdaj je škof torej društvo prepovedal. 2. t. m. po so imeli duhovniki svoj shod. Bilo jih je zbranih 200 župnikov in kaplanov, ki so zastopali 2000 duhovnikov. Knezoškofijski tajnik je predlagal, naj se duhovni pokorijo in razpustijo društvo. Nastal je velikanski nemir. Neki duhovnik je kričal, da so jezuviti krivi knezoškofijskega odloka. Duhovni so nato odklonili zahtev, da bi se društvo razpustilo. Od kmelov zahtevajo slepo pokorščino, sami pa je ne poznajo! Morda vprizorijo češki kaplani še — štrajk.

Cesar je potrdil postavó o učiteljskih plačah, katero je sklenil deželni odbor koroški.

Izmučeni kmetje. Nemški listi pišejo: Izmučene kmete na Rumunskem so pripravili s puškami in sabljami zopet „k miru“, — več stotin kmetov k večnemu miru... Upori kmetov v srednjem veku so veljali plemenitažom in odiruhom; ravno tako zadnji upori rumunskih kmetov. Kajti rumunski bojar (veleposestnik) in judovski najemnik smatrata kmeta le za delavno mašino, ki jo lahko izrabljata po lastni volji. Rimski posestnik sužnjev je imel vsaj interes, da so ostali sužnji zdravi, bojar in jud pa niti tega nimata. In odkar so prihajale iz judovskih galiških mest na Rumunsko velike zveze oderuhov,

izgubil je kmet zadnjo upanje, da se mu zboljša položaj. Da so kmetje obupali, ni bilo treba hujskanja ne socialistov. Nahujškala jih je edina revščina, ta grozna revščina, ki jih je potlačila na položaj tovarne živine. In v takem slučaju se vzdrami bestialnost. Sovraštvó pa postane še večje, ako pomislijo, da pripadajo plod njih dela le onim, ki ne sadijo in ne žanjejo, ne poznajo ne motike ne kose, — da morajo kmetje lakoto trpeti, medtem ko pelje bojar mestu lepo življenje in nakopiči žid vedno novih zakladov... Od kmetov na Rumunskem je jemalo za posojila 60 do 400% obresti. Hiš v rumunskih vaseh pa jih je 70% zidan iz ilovke, 56.000 družin pa živi v votlinah kot živali...

Dopisi.

Špitalič. (Druga smrdljiva cvetka bralno društva.) Pred par leti je bilo pri nas vse dobro in mirno, ker ni bilo hujskačev, kakor so bili Bog dandanec. Že v lansko leto izišlih štev. „Štajerca“ čitali smo o znani trojici. Nam je šel dopisnik onih dopisov neznan, vendar se polnoma strinjamo z njegovimi trditvami. Dva smo molčali, pa zdaj čutimo skrajno potrebo da spregovorimo v javnosti; kajti predrznost kajšnih klerikalcev presega že vse meje. Župnik in učitelj zabavljata čez trezno mislečo kmet in prvi se že z prižnice drzne zbadati vsakega kdor ni v njegovih pobožnih bratovščinah in „Štajerca“, ta je po njegovi sodbi odpadec naroda in brezverec. Bralno društvo je za svojo obstanka priredilo že par klavernih selic, od katerih je cvet bral. društva ter deviških tercialk posebno zadišal, kajti sad teh komedij so zelo obilno obdani z blagovom. Neka zaostala devica in strašno pobešena tercialka se je posebno ponašala s svojo rodnostjo, ter hodila zato v teatre katere prajajo naši farški podrepaniki in je nastopila le — „botrica“ a zdaj bi jo pa sama potrebovala da bi pa stvar ostala prikrita in v krstni lukvah bila kljuka odstranjena, jo je popihala čez avstrijsko mejo na Nemško za svoj ljubčekom, ali Bog si ga vedi kam. Njena očeta je ta sramota zelo potrla in ga položil na bolniško posteljo. Za njo je to britka kušnja, za nas pa krasen poduk. Mi opozorimo g. župnika, naj raje tankaj utakne svoj namesto da se vtika v naše razmere in zabavlja čitanje „Štajerca“ kar vendar ni nič nepačnega. Mi se čudimo župnikovi praksi, da on prvi zapazil dekliski žegnani stan. Hm hm. G. nadučitelju pa svetujemo da se drži s službe, in da naj ima skrb za boljše odgoj mladine na mesto da se peča s temi neumni teatri in se vozi z „biciklom“ za narodno po drugih lušnih veselich; kajti v tem mestu ne obstoji njegova služba ter to tudi nikoli prav nič ne koristi. Tudi naj bi s svojo polovico milostneje ravnal, ter s strankami jazneje občeval, kakor se sploh spodobi za inteligentnega človeka. Toliko za danes. drugo krat pa kaj več. Zajkloštérski spe-

Dornova niže Ptuja. Dragi „Štajerc“, imate ti naznaniti, kako so nekateri odborniki potlačili udrihali, ko so imeli 6. t. komisijon. Bilo tako, kakor da bi Bog samo zaradi klerikalne svet vstvaril. Vlačijo se od ene do druge stiline. 7. t. so se zjutraj ob 3. uri pripravili na pot. Šel sem k nekemu prijatelju, in ko se vrnil, me je eden teh klerikalnih svinj napadel z dvema fantoma. To je sad klerikalne prvaške bande!

Št. Jakob, Slov. Gor. Sprejmi, dragi „Štajerc“ kratak dopis tudi od nas. Kar vsako dobro stvar priganjajo tudi tebe. Kar Rabuzek je grozno hud nate. (Op. uredništvo!) Mi pa na Rabuzeka prav nič, ker nam je jasno skrbel že veliko smeha!). Mi mladeniči pa zate zelo zanimamo, bolj kakor za klerikalno „bralno“ društvo, ki ga obiskujejo neki zelo fantje. Le enega teh klerikalnih mladeničev ti povemo. To je Matija Ziner, ki hodi t. dragi „Štajerc“ v farovž tožiti. Pred kratkim župnika grozno nalagal. Pravil mu je, da mladeniči zelo grdo obnašajo, češ da govori cerkvi z dekletami. Vsled tega je župnik od petja odpravil. Ta tercielj vse izvohal in nese župniku na nos. Gre se menda v prah